

Zicht op ASML © Rene Manders/DCI Media

‘De wil van ASML is wet in deze regio’

Van de lezer

Eind vorig jaar dienden ASML en de hightechsector een verzoek in bij de Metropool Regio Eindhoven (MRE): of er 100.000 woningen bij kunnen komen vóór 2040. Amper drie maanden later heeft de MRE dat verzoek gehonoreerd. Hét bewijs dat het er ondemocratisch aan toe gaat, stelt Stichting Beter Eindhoven.

Daphne Broers 13-04-23, 12:00

Het oude voornemen om 70.000 woningen in de regio te bouwen – een achterkamertjesdeal met Rijk en Provincie – is geschrapt en het getal van 100.000 prijkt bovenaan de agenda. Alle 21 gemeenten moeten ermee aan de slag. Dat bewijst weer eens dat powerplay van het bedrijfsleven loont. En dat MRE een ondemocratisch lichaam is, onder meer omdat een waarlijk controlerende macht ontbreekt. Opnieuw is er geen open discussie aan de beoogde schaa sprong vooraf gegaan.

De bevolking is nooit iets gevraagd over de Brainportplannen, die steeds ambitieuzer worden

De bevolking is nooit iets gevraagd over de Brainportplannen, die steeds ambitieuzer worden.

De hightechsector mag kennelijk beslag leggen op onze toekomst en we hebben ons maar neer te leggen bij een exponentieel groeitempo. De wil van ASML is wet. Als pleister op de wond nodigt de MRE raadsleden en burgers van de 21 gemeenten vriendelijk uit om samen te bepalen waar die 100.000 woningen precies moeten komen.

Wat dat betreft is het frame van 'samenwerking' succesvol. In Best waar vorige week MRE-voorzitter Jeroen Dijsselbloem tekst en uitleg gaf, bleek die apolitieke term een toverwoord. Samenwerking maakt veel warme gevoelens los. "We tellen mee." "We doen het allemaal met elkaar." Burgers die zich minder aangetrokken voelen tot het prestige van Brainport en minder delen in de voorspoed van de regio, zullen er vermoedelijk heel anders over denken.

'Schaalsprong'

Dijsselbloem plaatste overigens wel wat kanttekeningen bij de plannen. Niet alle economische ontwikkelingen zijn welkom. Niet iedereen zal profiteren van de economische groei. En hij is gekant tegen de term 'schaalsprong' want de ontwikkelingen zullen zijns inziens geleidelijker verlopen. Dat laatste is curieus: in 17 jaar tijd 220.000 mensen erbij duwen betekent een groeisprong van jewelste.

Steeds weer horen we dat er geen keuze is: we ontkomen niet aan forse economische doorgroei

Hoe dat ook zij, via de MRE en Brainport worden momenteel de geesten rijp gemaakt om snelle verandering als een groot goed te omarmen. Het regiobestuur krijgt steeds meer autocratische trekken. Steeds weer horen we dat er geen keuze is: we ontkomen niet aan forse economische doorgroei. Waar hebben we dat eerder gehoord? Jawel, de neoliberale premier Margaret Thatcher. Er is geen alternatief. Veel kapitalisten – en elders: dictators – bedienen zich van die noodwendigheidsleer.

Waarom niet kiezen voor een scenario van selectieve economische ontwikkeling om bestaanszekerheid voor allen op orde te houden, binnen ecologische grenzen? De consequentie daarvan is dat een fors deel van de hightechgroei elders moet, maar ook kan, plaatsvinden.

Die keuze ligt meer voor de hand dan de beoogde schaalessprong. Die zorgt er immers voor dat de vertrouwde maatschappelijke ordening van de regio ontmanteld wordt: in een periode van luttele jaren verrijzen wolkenkrabbers en mammoetbedrijven, met in hun kielzog tienduizenden kenniswerkers die de regio instromen.

Leefbaarheid en toegang tot publieke voorzieningen komen onder grote druk te staan.

Misplaatste overmoed

In de bestuurskamers van MRE en Brainport heerst vooralsnog een sfeer van misplaatste euforie en overmoed, een roes die gepaard gaat met een rigoureuze ontkenning van grenzen aan de groei en lak aan de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de VN. De MRE meent dat een 'duurzame schaa sprong' mogelijk is, terwijl de feiten een andere kant op wijzen: de ecologische voetafdruk van Nederland neemt nog altijd toe.

Woontoren De Regent in Eindhoven wordt in de steigers gezet voor vervanging van de scheurende en afbrokkelende gevels. De monsterklus voor sloopbedrijf M. Heezen en bouwbedrijf BanBouw gaat naar schatting anderhalf jaar duren. © ED

Overshoot day

Dit jaar valt 'overshoot day', de dag waarop de mens het jaarbudget van de natuur (leveren van grondstoffen en opname van CO₂) heeft opgesoupeerd, op 12 april, vroeger dan ooit tevoren.

Verstedelijking en mobiliteit overschrijden het CO₂-budget. Het bedrijfsleven – ook de hightechindustrie – draagt bij aan een verdere uitputting van de resterende grondstoffenvoorraden.

MRE behartigt de belangen van de regio hoogst eenzijdig

De 'sprong voorwaarts' die de MRE voor ons in petto heeft, is onbezonnen. We zijn in een ongewis tijdperk beland. Niet alleen de stikstofcrisis en de eindigheid van grondstoffen en fossiele energie zijn daarvoor typerend, maar ook geopolitieke spanningen en massamigratie. Het regiobestuur zou daarmee rekening moeten houden in plaats van onbesuisd vooruit te hollen. MRE behartigt de belangen van de regio hoogst eenzijdig. Merkwaardig is dat de huidige hoogconjunctuur van ASML als norm geldt. Reflectie op een toekomstige terugval van dat megabedrijf lijkt taboe.

Alsof excessieve groei constant zal aanhouden. Mikken op die ene grote speler dreigt op termijn ten koste te gaan van de economische stabiliteit van de regio. MRE-bestuurders, voorzichtigheid en matiging zijn nog altijd belangrijke democratische deugden. Hou die in ere.

Auteurs Bas van Stokkom en Cor Luykx zijn verbonden aan de Stichting Beter Eindhoven

Bas van Stokkom © privébezit

Cor Luykx © privé bezit